

1.10.2021

Valtioneuvoston asetus ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunnasta

Pääasiallinen sisältö

Ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunnasta. Neuvottelukunta toimii työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä.

1 Asian tausta, asetuksenantovaltuudet ja nykytila

Ulkomaalaislain (301/2004) 211 §:n nojalla sellaisena kuin se on laissa 554/2021, ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunnasta. Aiemmin voimassa olleen ulkomaalaislain 211 §:n ja ulkomaalaisten työntekijäin työsuhde- ja oleskelulupa-asioiden neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (156/2007) nojalla on sisäministeriön yhteyteen ollut asetettuna ulkomaalaisten työntekijäin työsuhde- ja oleskelulupa-asioiden neuvottelukunta. Tuo asetus kumotaan nyt annettavalla asetuksella. Työvoiman maahanmuuton hallinto on siirretty sisäministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön vuoden 2020 alusta lähtien. Tämän vuoksi myös neuvottelukunta on siirretty sisäministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön, samalla kun sen tehtävät on päivitetty vastaamaan muuttuneen työelämän, työvoiman maahanmuuton ja työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisen tarpeita.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Erillistä työryhmää ei asetettu.

3 Keskeiset ehdotukset

Asetettava neuvottelukunta on eri viranomaisista ja työmarkkinajärjestöistä koostuva asiantuntijaelin, joka voi merkittäväällä tavalla tukea ulkomaisen työvoiman ja yrittäjien hyväksikäytön torjuntaa ja jossa on myös mahdollisuus käsitellä muita sen tehtävälleen liittyviä asiakokonaisuuksia, kuten valvontakysymyksiä. Suomen tavoitteena on lisätä työvoiman maahanmuuttoa voimakkaasti tulevaisuudessa, mutta tämä voi tapahtua ainoastaan, mikäli samanaikaisesti ehkäistään tehokkaasti ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttöä. Myös viime vuosina ilmi tullut ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttö on korostanut yhteistoiminnan tarvetta. Hyväksikäytön ehkäisemiseksi on luotava yhtenäiset käytännöt ja toimintatavat ja tehostettava yhteistyötä, tiedonkulkua ja vuoropuhelua. Näistä kysymyksistä voitaisiin keskustella nyt perustettavassa neuvottelukunnassa. Neuvottelukunnan kokouksiin kutsuttaisiin aina keskeisten työntekijä-, yrittäjä- ja työnantajajärjestöjen edustajat. Keskeisiä järjestöjä ovat ainakin Akava ry, STTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, KT Kuntatyönantajat, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Maaseudun Työnantajaliitto MTA ry, Suomen Yrittäjät ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf ja Elintarviketeollisuusliitto ry. Nämä tahot nimeäisivät käytännössä kokousedustajansa, jotka kutsuttaisiin jokaiseen kokoukseen. Neuvottelukuntaan on mahdollista myös asettaa jaostoja sekä selvitys- ja työryhmiä, joihin on mahdollisuus ottaa mukaan myös muita kuin edellä mainittuja tahoja, esimerkiksi kansalaisjärjestöjen edustajia.

Ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioissa on yhtymäkohtaa monen eri ministeriön- ja viraston tehtäväkenttään. Aiemmassa sisäministeriön yhteydessä toimineessa neuvottelukunnassa oli jäsenet työ- ja elinkeinoministeriöstä ja sen alaisista virastoista, sisäministeriöstä ja sen alaisista virastoista, ulkoministeriöstä, valtiovarainministeriöstä ja sen alaisista virastoista ja sosiaali- ja

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ MUISTIO

1.10.2021

terveysministeriöstä ja sen alaisista virastoista. Näiden ministeriöiden ja hallinnonalojen edustus on edelleen tarpeen. Nyt luetteloon ehdotetaan lisättäväksi oikeusministeriö ja sen hallinnonala sekä maa- ja metsätalousministeriö ja sen hallinnonala. Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvat yhdenvertaisuutta ja kriminaalipolitiikka koskevat asiat ja myös valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattorin tehtävät. Oikeusministeriön alaisuudessa toimii myös yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto, jonka tehtäviin kuuluu seurata ja edistää ulkomaalaisten asemaa ja oikeuksia ja joka toimii kansallisena ihmiskaupparaportoijana. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan kutsuminen on tarpeen kausityön näkökulmasta. Myös Business Finland olisi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnon alaisena toimijana hyvä lisä neuvottelukuntaan ajatellen sitä, että myös osajien houkuttelussa ja osajille kohdennetussa viestinnässä olisi syytä huomioida hyväksikäytön ehkäisyn näkökulma.

4 Pääasialliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia. Esityksellä on tarkoitus parantaa yhdenvertaisuutta työelämässä samoin kuin estää ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien kohtaamaa syrjintää ja hyväksikäyttöä luomalla verkosto, jossa viranomaiset, järjestöt ja muut sidosryhmät voivat vaihtaa tietoja ajankohtaisista ilmiöistä.

5 Lausuntopalaute

Asetusluonnokseen on pyydetty lausunnot sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ulkoministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, TE-toimistoilta, Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueilta, Maahanmuuttovirastolta, Yhdenvertaisuusvaltuutetulta, Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksiköltä, Akava ry:ltä, STTK ry:ltä, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto ry:tä, KT Kuntatyönantajilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Maaseudun Työnantajaliitto MTA ry:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:ltä, Elintarviketeollisuusliitto ry:ltä ja Business Finlandilta. Lausuntojen antamiselle on varattu aikaa neljä viikkoa, asetuksen suppeuden takia. Lisäksi osin samoilla tahoilla on ollut mahdollisuus lausua ulkomaalaislain 211 §:än tehdyistä muutoksista, jonka nojalla asetus annetaan.

Lausuntoaika päättyi 17.5.2021. Lausuntoja saapui 15 kappaletta. Lausuntopalautteessa kannatettiin esitystä ja pidettiin neuvottelukunnan asettamista hyödyllisenä ja tarpeellisenä. Yhteistyötä järjestöjen ja viranomaisten välillä pidettiin tärkeänä, kannatettiin jaostojen asettamista neuvottelukunnan yhteyteen, pidettiin yrittäjien asioiden lisäämistä neuvottelukunnan tehtäviin tärkeänä ja pidettiin hyvänä, että kokoontuminen ja jäsenmäärä ovat aiempaa joustavampia.

6 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 11.10.2021. Nimeämispyynnöt neuvottelukunnan jäseniksi sekä yhteistyöedustajiksi toimitetaan asianomaisille tahoille erikseen. Saatujen vastausten perusteella työ- ja elinkeinoministeriö nimittää neuvottelukunnan jäsenet.

7 Esitys

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää, että valtioneuvosto antaa oheisen asetuksen ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunnasta.